

NOVINE

Cejna novine je:

Na cejlo leto 15.60 K
Na po leta 7.80 K

Edno štev. 30 fillerov.

Političan, družbeni i pismeni
list za stároslovenca.
PRIHAJA VSÁKO NEDELO.

Vreditelstvo i izdajitelstvo:
Politične komissárije tiskárna
propaganda.

K našim čtevcem i naprej- plačnikom!

Odlóčili smo, da „Novine“ z etim 18. — tim številom etoga leta več nej na pó, nego na cejli árkus dámo vó, kak i tó vidite. Za toga zroka volo túdi i cejno Novin moremo gorpođignoti, kak tó od zgoraj vidite.

Naprej se lahko pláča na Novine ali po domačoj pošti z etim atressom: „Novine, izdajitelstvo, Sobota, Muraszombat“, ali što se v Soboti drží, ali či tá má pót: na Novine lahko tam, pri Političnoj komissariji, tiskárna propaganda, (Politikai biztosság, sajtó propaganda), pláčajó naprej.

Od eti máo Novine samo oni dobíjo po pošti na njihovo imé rédno odposláne, ki na njé naprejpláčajó, ár se v etom vrejmeni ešče ni edno vékse delo brezi stroškov, brezi pejnez, ne more opraviti.

Litere Novin pomali túdi nazájpreohrnémo na nóvo slovenszko, tó je na mednárodno (internacionalísko) fórmo, v šterom se vogrski s za š, cs za č i t. d. piše ino tiska. Mogli smo i tó včiniti z šparavnosti papéra volo ino naj Novine na drugom kraji Múre živóči slovinci túdi lahko čtéjo. Ali naj se mi stároslovenei vu vsákoj rejči celó dobro razmimo, ostánemo i na dale póleg i—í, e—é, a—á, o—ó (mesto „vu“) stári liter, i nūcali mo túdi, eto fórmo liter tak dugo, dokéč se mednárostvo vu ednáki literaj ino zvūn materinskoga jezika, vu stálnom i ednom svetovnom jeziki ne zgliha.

Prosimo na dale vse naše čtevce, med šterimi se jih túdi i več najde, kí tak, kak mi, zná bidti ešče i lepše, bógše znájo premišlávati ino njihova mišljenja dolispísati od nás: naj nam dolspíšejo i po pošti na atress „Novine, vreditelstvo, Sobota, Muraszombat“ se pošlejo, ali či so eti, sami prejkdájo, Politične komissarije tiskárnoj propo-

gandi, dolspísane zgodbe vu vesnici, zelenja lúdi ino stó i stó féle politične, družbene i pismene dela svoji misli i znanosti — *nóvoga svejta.*

Vszáki naj imé dá svojemi deli, naj z poštenim tálom svojo imé podpisé pod njegovo pismeno delo, ár brez vsákoga iména ne mremo písanja gorvzéti. Ino vszáki po ednom naj nam túdi i na zuánje dá, pod kákšim iménom se naj njegovo pismeno delo v Novinaj na očivestnost dene?

Vreditelstvo ino Izdajitelstvo Novin.

Od kod svetlost ide.

Tri eti rečáj na pameti i rázuma svetlost mišlimo, póleg šteroga lúdjé po ednom i národje človečánstva poprejk, vsigdár ležejše, bógše i lepše lahko živéjo.

Ešče pomnijo ti starejši med nami, da kak žmetno, z kákšov težávov žitka so ziveli lúdjé samo pred ništernimi 60—80 mi lejtí, či so glih stó i stókrát več bogá molili, na gostejše, na dugše čekvi pohájali, kak v zdánjem vrejmeni.

Z nevolnov škerjov, brezi vsega svetskoga včenjá delájóči svoja póla, so si od leta do leta komaj telko živíža pripravljali, ka so te nevolen, časen i britki krúh samo na velke svétke kostávali. Z malo siljom, z kukorčnim kocénjom (z tučki), z lenovimi tropinami (z lúskami), nájvečkrát ešče i z žagancov, z vkúpskučenov skórjov zmejšani i v ednom (na floy, na gladko) semlete, časne, britke i ostre mele zpečeni krúh, šteroga so za boži dár zvali, ár ga je tak jáko malo biló.

Za toga volo je glád med njimi li na gósto hodo, šteri njih je, mále i velke, jezero i jezero v grob položó, ešče i vékši račun z njih so na drugi svejt správlali ti hodéči betegi, kak bobinki, kolera, krúp, peštiš — šteri

so pomočnicje gláda ino vretine brezi nepopune oblejke stálnoga preslajenjá i ponavljájóče nečistóče.

Kelko stráda, betegov so mogli podnesti naši stári očevje, nasé stáre matere samo pred ništernimi desetínamí, samo pred 60—80-mi lejtí, z teškím delom mantráni, v kmičnom njihovom stánji, od vūsi, stenic i druge nečistóče brez pokoja nemirúvani, ár v denésnjem vrejmeni mi našo domáčo márho v lepši i čistejši štalaj mámo, kak v kákši hrámbaj so se naši starci držali. Ino k tomi k coj brezi vsega spódnjega, samo v zvūnešaji ostro-trdí gvantí oblečeni, šteroga, so po ednom več lejt mogli zavláčenoga, od vse grđostíje svetloga nositi, ár je v tistom časi tak jáko malo oblejke biló — tó vse ešče túdi pómniyo ti starejši med nami.

V etakšem stáši so bili nasi starci i starice, kak mi pómniyo; ali v kákšem so mogli bidti stó lejt i več stotin prvlé, od steri že mi ne vejmo telko, kak od zánje naše stotine: tó si lahko premislímó ino póleg istinske zgodovine se túdi i navčímó, na kelko de nam potrejbno. Ali pomágati so si nej mogli i nidti nej znali, ár so samo bogá zuali moliti, cerkvi pohájati, brezi vsega svetskoga včenjá. *Bóg pa samo onim pomága, ki ši sami pomorejo — právi stára prilika, štera na one gledóc, ki jo z cejla razmijo: globoki rázum má.*

Povnožávati so se, naši stári, zapuščeni siromácje, za vsej eti zrokó volo, nej mogli, samo v prevéč málom táli, či so glih jókale, britke skuze točile te živoče matere za svojo, od gláda, mraza, vseféle betegov v grob položeno deco, za štero so te od cérkvi té tróst dobile: Bóg je dáo, Bóg je vzéo! Lagoji smo, bóg nas kaštiga za naši velki grehov volo! Vse moremo dobrovolno gorvzéti, ár je tó tak Bóg odlóčo!

Razmite nas zdaj živóci, ki ete Novine čtete? *Bóg je kastigao naše stáre oče, naše stáre matere, šteri so tak teško, tak nevolno živeli; šteri so samo žmetno delati i dosta bogá moliti znali!*

Nego prišla je svetlost, ár je mogla priditi! Prišla je rávnič od oni, ki so jo jáko pazlivo vsigdár zakrivali, nazádržali; od kapitalistov, od bogátcov etoga svejta, od oni, ki so brezi vsega dela v obilnosti žitka živeli, od oni — *stere je Bóg nej kastigao, šteri so se sami za vékse, ménse zemelske bogé stimali, steri so vso oblást etoga svejta v svoji rokaj meli.*

Tej velki bogátci i z njimi vküpdružeci ménsi, povnožavati se začnovši, so li na hitroma previdili, ka ne de dobro, či se samo oni zaplodijo, siromácje pa nej, ár po tákšem te dela težáve na njé spádnejo na slednje do sami mogli delati. — Püstimo malo svetlosti na njé — so tak na zádne odlóčili, *vu svetskom včenjej, po šóljaj;* nego za pét rán boži, nej v naturálski pravica, samo po cerkveni prilikaj, po példaj, v simboliškom rázumi, naj gledajóci *ja* ne vídijo, poslúsajóci *ja* ne cüjejo, Tak do se te ponávlali, ali eden drügoga ne vidóci se ne do razmeli, i *v tom gróžanji žitka mo páli mi meli hasek i na dale.*

Ino ti zmožni etoga svejta, da naj si samí sebi pomorejo, so túdi i pústili od nji tak jáko čuvane malo svetlosti na nevolne, med siromáke. Ali samo jáko malo, tak, kak či bi starišje svojo deco, po ednom, samo 2—3 lejta véšli i dale nikaj nej; ino tó túdi samo na táksi nácia, v tákšoj fórmí, naj je deca z cejloma ne razmijo. Pred 60-mi lejti so tak, za toga zroka volo, ob prvím začnole šóle svoje delo na vesnicaj, vu várasaj; lüdstva šóle, srednje šóle, víšešnje šóle, — ob prvím v ménšem, na dale v vékšem račúni, nego vse pod cerkvenov, kapitalistjov oblástjov stojéce, svetlost samo skóz nad temni glaž púščajóce, do denéšnjega vrejmena.

Ino na zapóvid oblásti, z temnim, skoro carnim glažom pokritov svojov málov svejčicov, z svojim lampašom so razširjávali učitelje, skolnicje, (nej kántorje) i z njimi vnógi drügi, vsáki na svojem mesti, *svetlost*. Ne mislimo pa záto, ka samo učitelje i skolnicje razširjávalo svetlost, ár je vsáki starjši i čednejši človik, ki mlájše, nezavčenejšje od sébe, na hasnovitejšje, bógše i lepše delo véč: *sám túdi učiteo*. Školnik vu šóli je samo mála vretina svetlosti rázuma i pameti, štera tam

odnet neprestanoma dale i dale teče, vsigdár vékša i močnejša gračüje, kak se vnógi, jezero drügi vküpzdrüži z njóv.

Etek se je razprestirala záto svetlost med proletári, med nevolnimi etoga svejta, či za prva glih v temnoj fórmí, ali itak svetlost; ino pri toj so spoznali lüdjé ob prvím svojo mater zemló, oni lüdjé, ki so se prvlé, vsigdár *samo na drügi svejt pripravlali, po smrti iskali svoj žitek*. Te ménsi táo svetlost razsirjavajóci proletárov, siromákov, je skrivomá túdi i doli vzéo te temni glaž z svojega posvejta; tak ji je činilo vsigdár več i več, kak stéc so pregánjani i mantráni bili: i pri etoj vékšoj svetlosti so lüdjé túdi i na hitroma spoznali njihove materé mater-natúro-

Zarazmili so na dale včenjé svoje matere zemlé, po vrejmeni vsigdár bole i bole, i návčili, so se od njé, kak si naj pomagajo, da ležejše, bógše i lepše lahko živéjo. Gor so prijali, spametüvali so túdi i eden táo pót kazajóci pravic svoje stáre materé, natúre, i zarazmili so, ka na etoj zemli, na krili svojo materé, samo kak bratovje i sestre živóci, vu fórmí Sovjetrepublike, lahko vsigdár *lezejši, bógši i lepši šitek májo*.

S. B.

Büdjenjé Národov.

Zglednimo se okoli po svejti . . . Opázimo tam na izhodnom kráji Europe ober zemlé visoko v zraki svetli oblák. Té oblák ti je miseo nóvoga svejta . . . Svetlejši je od samoga sunca. Tráki njegoví so i k nam prišli, ja, so nás kmične kotrige od stároga svejta, z kmice, z vóze kapitalistov rejšili, — na nóvo smo se narodili. Té oblák zdaj že nás segreva, vodi po poti pravice. Ino sejka gde trbej; korenjé stároga svejta, kmice, štero je samo kapitalistom slüžilo . . .

Z orožjom pravice vráči, trejbi, tere doli krivico, da ona náj več ne more priditi k moči svojoj, — pela národe k zadovolstvi, k bláženstvi i tak zelenomi méri . . . Glej, od nás na vse kráje ségajo tráki té nóve misli proti záhodi sunca. — Serbija, Bajorska sta že gotovivi, zadoblenivi nóvoj misli. V Českoj, Austriji, v Romániji i v máloj Bulgáriji že predéra, napredüje vojska svetlosti, i ravna pót pravice, nadale njoj sámój se samo klanja.

Büdjenjé národov se je dosta prvlé zgódiło, kak smo mi tó samí míslili . . . Gda je míszo tá, nás oblá-

dala, so se naši neprijátelje, — nájbole pa sáma páriška konferencija — zbojali. Zaistino meli so i zrok se bojati; Entente (átánt) je z svojim zmišlenim zmáganjom šteo oropati nás, mesto ka bi vráčo rane. Protio se je nam, da nam dáni mér bode lagojši od preminočega boja. *Entente nás je vu vsem za nós vodo*. Da vam samo edno napišem z dela, oponášanja páriške konferencije proti nás; Gláso je, ja, skričao vó po cejlom svejti *samoravnitelstvo národov*, nakanenje je pa takše nigdár nej meo, da spela tó zaistino vu življenje národov. — Mi smo pa svetlejše od sunca pokazali njemi láž peklenško, — zgrabili smo ga. Šteo je nájmre nam zvéti vse, ka k nam sliši po zgodbi, kak poleg pravice, te zaistino po golom juši. Z drügimi rejčmi šteo je — pravimo — nás na nikoj spraviti, z té zemlé nás vózbrísati . . . Nadale njegovo plantavo politiko nam bole ósvetiti oponášanje proti Rususkon i Nemškom.

Dráži najmre Rusio proti Nemcom. Cio njegov je po istinskóm tó, da bi te tak sám ležej mogao obojo držávo oslabiti . . . Ali Rusi so na veke zgübleni za Entente, tejm bole pa za francuze. Z odürjávánja obojega držánja proti Entente je tó po vse nemogóce.

Pitamo se ka je zrok tomi, ka Rusijo šcé Entente k sebi dobiti?

Odgovor mi je na tó prelehki. Samo znájmo, kak bi velka bila, na zemlo i na moč gledoč proti Rusom i Nemcom. Eden meték, metülec — jeli? Francuska se nikaj ne briga za mér Europe. Nájevksi cio njéni je, da sáma náj bode *jedina gospodárica* v Europi. Záto se z cejlím jušom má bojati od približávánja, sporazmenja Nemškoga k Rusom, — ár jo tó preveč smeja vu njénom cili. Kopa gde ednoj, gde drügoj držávi grabo, ali — mislim — da ona sáma spádne naslednje v njo.

Z nami je z čisto na prosto šteo opraviti, ali nej se je njemi tó nikak posrečilo. Okradnoti nam zemlo i dati onim, šterih se po pravici nesliši. Proti njemi smo stanoli. Proti njemi smo meč vzéli vu roke svoje, meč svetlosti. Proti njegovoj sebičnoj politiki, vse preklačnoj, ka se v njegovom kapitalističnom politiki godi . . . Obládala, je miseo novi svejt, raztrgnola vezálje, škrample krivične politike . . .

Globoko so se vkorenili tráki svetlosti. Stanoli so národi na nóvo življenje . . . da náj robstvo národov ne bode več. *Da sódbina národov víše náj*

ne ovísi od špotlive (sarkantističke) politike aristokracije, nego náj národje ravnajo sámi sebé . . . kak se tó dostája nature človeče.

Entente je pa ovido, ka več nemre klačiti nás, — zbojav se, te v nevélo vékšo, prišeo, kak v štero je nás pripelati šteo. Miseo nóvoga svejta námre je že pred vrátmi njegovmi. Razrúši stári svejt kapitálistov i politiko njihovo. Ja, národje so stanoli, čas k búdjenji národov je tú . . .

M . . . s . . . —

Vadlúvánja i njihovo včenjé.

Fáber Oskár tiváriš naš, zavúpnik vadlúvánj poslov z občinskoga včenjá poslov lúdstva komissarije, nam na znánje dáva:

Naš cio je razločenjé držánja od cérkvi, ino cerkvenoga imetka v občinstvo vzétje.

Svoje vadlúvánje, svojo vero, vsáki slobodno vadlúje. Na vadlúvánj včenjá gledóč tak ščémo, kak so i tó ti prvi kršćenice meli: naj dühovnicje v cérkvi včijo tá prihájajóčo deco, póleg etoga de vera te túdi čistejša, kak či bi se vu šólaj več vadlúvanj vkúpmejšalo ino bi se one, kak je tó do eti máo bilo, ešče túdi i vu svetsko delo ravnale.

Dühovnicje se odslobodijo od zvršenjá svetskoga dela, ne do si več dohótke na dohótek vkúpsprávlali, nego samo njim vervajóčim živelí, ki do je gordržali.

Crkveni imetek se póleg kristušovoga včenjá na cio občinske bratovčine obrné. Velki popov imánja do páli našim polodelskim bratom dána názáj, od steri so v stárom vrejmeni vkraj bilá vzéta, ki do je sami obdelávali.

V klóstre, v samostáne, siromákov jezero i jezero, brezi starišov stojéče decé pride, naj se gorzhránijo, za presvečene delavce navčijo; v monóstre notrisprávimó kódiše, starce, hróme i betežnike.

* * *

Jeli je te stári svejt bógsi i lepši, steri je v eti mestaj nikelko stó, nikaj ne delajóči živi svétcov (?) krmo ino k njima z dalečega klécat hodo, ali pa te nóvi, steri tam stó i stó jezér zapúščeni svoji máli brátčkov, steri ešče ne mrejo delati, ino jezero jezér svoji velki bratov, šteri že več ne mrejo delati — šče hrániti i brániti?

Steri so boži ali vrajži sinóvjé med njimi: zagovornicje i pomočnicje nóvoga, ali pa hválodávci i glasitelje stároga svejta? S. B.

Uriášova zemla

Vonom vrejmeni je Andráš kráo kralúvao ino Uriáš je bio od Svétoga Benedeka zváni popov apát v Vogrskom orsági. Svoje stolnomesto je pa v Pannoupalmi držao. Ino Uriáš je velki človik bio, tak, i kak pop tak, i kak vért. Ino bilo je pannonhalmski popov vértstvo, v začétki Uriásove apatije: 28 vesníc ino 180 podplúžne zemlé ino za 30 lejt, gda je Uriáš mro, so meli popi vértstvo z 80 vesníc ino 560 podplúžne zemlé stojéce.

Lúdstvo je pa jáko mrmralo ino so pravili:

— Ka nam valá, ka živémo, či nam Uriáš vse v kraj vzeme?

-- Samo se mantrámo ino lagojejšé živémo, kak márha.

Popi so pa pravili:

Pazte se! Znáte právdo: -- proti gospodáni stánoti je telko, kak próti Bógi grešiti!

Lúdstvo je pa pómnilo guč svoji očov ino stári očov od onoga vrejmena, gda so ešče vsi slobodni bili.

Uriáš je pa i na dale vkrajjemáo od polski delavcov silje ino to lepšo márho, sád ino méd. Foringáše so njegov lejs ino njegovo vino vozili. Na svoja potúvanja je vnožino z krúhom naklajeni kól vzéo z sebov ino nej je pústo nazáj več njé. Odišao je Uriáš z velkim sprevájanjom, kak se i to dostája prejdnejega pastéra i púspeka, z njihovimi konji v Rim ino kobile je nej dáo nyim nazáj, samo či so njemi dveji gíri v srebrí pláčali, kak rešitev za njihove konje. Na Dunavi je brodárom zapovedati dáo, naj cejli déu zóbstom slúžijo popom ino naj v svoji ládaj silje ino živiž vozijo gor na határ orsága. Ti drúgi so njegovo senó správlali, nyegova drva vozili na dvor apatsje, páli drúgi so vu apatsje ogračekaj delali dén za dnévom.

Lúdstvo je pa samo mrmralo ino so pravili:

— Ka nam valá, ka se sploj mantrámo, či nam nikaj ne ostáne?

V srcaj njihovi je živejla vera. Pravice ino poslaníke so poslali v Búdino k nádori. Nádor je túdi i prišao, pogledno je to delo ino je pravo Uriáši:

Kak vüpaš na telko gülti lúdstvo? Kak si vüpaš z vsega véksi táo vzéti, kak ti ide?

V sód je i túdi vzéo ono, ka z lúdstva imetka ino móči kelko ide Uriáši. Gor je napisao na sód svoje imé ino gor je vdaro králov pečat.

Nego Uriáš je li na dale mantrao lúdstvo. Med lúdstvom je pa itak živelja vera. Pravice ino poslaníke so páli poslali k nádori. Nádor je túdi

i dol prišao. Znóva je krivičnoga najšao Uriáša ino pravo je:

— Ešče si itak paróven ino zaprávlas lúdstvo, stero ti z svojega imetka ino z dela, tak zadosta dáva!

Pá je v sód vzéo, ka ide Uriáši. Gor je napisao na sód svoje imé ino gor je vdaro králov pečat.

Ali Uriáš je li dale mantrao lúdstvo. Ino z lúdstva je ešče nej preminola vera Pravice ino páli so poslaníke poslali k nádori namestniki krála. Nego te je že drúgi bio nádor!

Dol je prišao nádor ino ki so ga sprevájali ino Uriášov je postao góst. Ino naprej so dáli zvati i poslaníke oni polski delavcov, ki so se gorpostávlali próti Uriáša nemilostivnosti. Ino prebivao je nádor ino Uriáš ino dvorjenicje njegoví notri v monóstri, pávri so se pa držali od zvúna na velkom dvorišči, daleč, za plótom. S. B.

(Dale.)

Protirevolucija v Dolnoj Lendavi.

Rávnoč na naš vüzenski pondelek so naši Lendavčanje, „gospoda stároga svejta“ podignoli protirevolucijo.

Sebeštyén Jenó i Fangler Béla sta razširila lažne gláse. V Budapesti ka bi vó vdárla protirevolucija. Diktatura proletárov je prestála. Lovászy László (kapitalíšt) je postao predsednik ministeriuma i dá bi vu cejloj državi vó vdárla protirevolucija.

Z takšimi i spodobnimi lažmi so zapelali národ.

Dr. Vizkeleti, biróv, nadale je vódao »statárium« i goripostavo sodbinski stolec protirevolucionárski. Zapelati so se dali i premočni pörgarje i eden tao vojništva.

Kotrige direktoriuma i zavúpnike vojničke, Bankhegyija i Glöcknera, so doli zadržali. Tak so i pošto pod svoje gospodarstvo vzéli.

Direktorium slovenske krajine i zapovjedništvo vojničko je postavilo obranbo proti širenji protirevolucije.

Poslali so 2 stó vojníkov v lendavoo. Na to je vojništvo z silov vu zvéo stopilo z direktoriumom sobočkim i gda se je vó vzedilo, ka je po vsédi réd i mér, je rejšilo kotrige direktoriuma i zavúpnike vojništva z vóze.

Protirevolucionári so odpošleni vsi v Budapešt, gde si bogme ne bodo meli dugo cajta premišlavati od dike svoje, ár do že v prišesnom tjedni obsodjeni od stolca sodbenoga revolucije.

Vdolnoj Lendavi je zdaj najvéksi réd i mér. Da se mér i réd nazáj postavó, dosta se trúdo za tó Györy Károly zapovjednik vojnički i direktorium sobočki.

Siromácje zapelavci — ne vém — zakaj so tó napravili, znán so nej bili dobre vole (kak i jas) ali ih je znán zgrožalo mesó vüzensko (jas sam premalo jeo ž njega) ja gori so stanoli, na, — i spadnoli so túdi

M . . . s . . . —

DOM I SVEJT — GLASI

Okóli nás, na vse kráje smo okroženi z neprijátelmi našimi — misli nóvoga svejta. Mreže kapitalizmuša nas ščéjo zagrliti. Na nikoj nás potežiti, odpraviti nás od vérstva. Razdráženost njihova je velka próti nám. Vu drügi držávaj nas nájsramotnojse ogrizávajo i okrivajo. Pred svejtom cio naš, za šteroga se že tak dugo vremena vojüvamo, lážno predočijo.

Proti vsemi tomi se nájdejo li lüdjé, ki nás i pravico našo bránijo. Sprevidijo tej zapelávanje, blódnost kapitalistiško, te gda mi ne smemo, nidti i ne ščemo nikoga zapelati. Nájdejo se, ki so sprevidli, da je naša revolucija pravična. — Zgodbe revolucije naše so od stopája do stápaja namestne, nej so protivne edna drügoj.

Naši bránitelje nesebično, po góloj pravici predočijo, próti okrivljenji, lázi kapitalistov, zgodbo revolucije naše. Tak se pošteno, brezi vsake sebičnosti spomina i bráni nas i pravičnost zgodb revolucije naše eden francuz vu tak zvanim novinaj »L'Humanité«. V tej novinaj ostro bičüje namjere kapitalizmus francuškoga i vsih naših neprijátelov i prikaže njim naturálnost revolucije naše.

Revolucija naša je mogla vö vdariti. Prisilijo nas na tó preminoči boj. Nej je drügo, nego samo edna veriga nevol onih, štere je mogao naš národ pretrpeti brezi svakoga zroka. A samo vu cio kapitalistov, da bi njihovo gospodstvo povékšao i podužao.

Zgodbe politične pa same, štere so se preminjávale edna za drüгим, s prestrašile so kapitaliste. Novinárstvo svoje so nagnoli, da nás lážno náj prikažo pred svejtom. — Gdaje páriška konferencija, po sebičnoj sodbi svojoj, — štela vokraj vzéti vse nam, ka nás sliši po pravici, presiljena je bila naša vláda ségnoti za slednje svoje orožje. Stanola je proti svojim klacilnim neprijátelom, ki nás i našo pravico doli potreti ščéjo.

Neprijáteli se zdaj močno pripravljajo proti nam. Páriška konferencija poslala je proti nam Románe — kak je to naznano Kunfi Zsigmond. Entente ščé našo proletársko vládo po sili nazáj stirati pod járem kapitalistov.

Vogrška proletaria nemre tó dopüstiti, v tó se njoj je pomiriti nemogoče. Dužnost je svakoga pojedinoga človeka zdaj, da náj pomagamo vsov svojov močjov tó delo obrámbeno proti našim hüdobnim neprijátelom. Te, da bodemo zložno vsi vküper redo pomagali eden drügomi, bode naše delo, naša revolu-

cija zmágajoča i te bodemo dosegnoli že tak dugo želeni mér.

Dá naj naša pravičnost obláda ogrizávanje kapitalistov, ki nás posili ščéjo stirati vu robstvo stároga svejta, kapitalistov. — Telko od politike naše, zdaj pa glejmo posebne gláse.

M . . . s . . .

* * *

Naša románska fronta.

Apriliša 26.-ga so románske predstraže prišle vse do Békéšcabe. Kraj Nyiregyháze je naša rdéča vojska nazáj porinola románe. — 29.-ga ápr. so románi napredovali proti Orosházi i Szarvaši. Opsednoli so — Hajdunánás i Nyiregyház — várase. — Serbi i francuzi 29.-ga ápr. zavzéli várás Hódmezővásárhely. Od Tiszafüreda so so izspraznili severno-izhodno krajino, (tak zváno „Tiszántul“). — Tak i naši sosidje, Čehi, močno predérajó našo bojno linijo. 29.-ga apriliša so prišli blüzi Sátoraljujhelya, nadale se močnimi truppami pásčijo proti našoj vojski vu dolini Šajo—Bodva—Hernáda.

Naši kommunisti v Beči.

Več naših kommunistov je gučalo k poletarom béckim na vulicaj. Prinesli smo glás od potpune zmáge vogrške republike. Sovjetrepublika je jedina pot i vam bečkim proletárom oslobode. Tróštali so národ, ka naj se ne boji od nikše nevole, náj batrivno ide po póti pravice. Prišeo je dén oslobodenja proletárov.

Dela nezmožni (nemogoči, rokkanti).

Šamuely Tibor komissár i voditeo poslov dela nezmožnih (nemogočih) je odrédo, da onim, kim je ustanovleni (megállapítani) na nóvo procent dela nezmožnostih, dobijo od 1.-ga dn. áprila leta 1919.-ga nazájračunajoč lejtašnji 4800 Kor. Oni pa, ki nemajo na nóvo ustanovleni procent dela nezmožnosti, dobijo od 1.-ga njim prvlé obsojeno plačo naprej. — Dovice i sirote dobijo trikrát večo plačo od 1.-ga dn. áprilisa leta 1919.-ga kak so vdáblale dosejmáo. Tó plačo začnejo vdáblati od 2.-ga dn. Majuša 1. 1919.-ga.

Románija.

Rumunski pávri se močno gróžajo. Vojniki románski so odpovedali bó-gavnost vládi v Bukovini. Bejla gárda je prišla vu velko nevolu. Nema živeža, hráno. Pa njoj je potkopala svejtska revolucija stálnost vu vládi. — Kolčakovo (kapitalist) gospodárstvo je nevarno. On dosta delavcov nedužnih dao spoloviti i brezi zroka ih vmoriti.

Rusosko.

Rusi napredüjejo na otoki (pri čarnaom morji) Krima i vu Galicij nam na pomoč. V Krimi so Rusi zavzéli Jalto (várás) i idejo proti Sebastopolu (várasi), šteroga je dosejmáo flotta

engleška opsedala. Ispražnenjem Sebastopola preminé i gospodárstvo engleško vu južnoj Rusiji. — V Galicij pa bolšeki se pásčijo k nam v dolini Dneysterskoj. Na tó so Románi cejlo linijo besarabsko gori dáli i spráznilo cejlo Besarabijo.

Vilmos bivši nemški casar.

Zavüpanstvo poslov za odgovornost preminočega boja, bode Ludendorffa gen. i Tirpitzu pozvalo pred sód, kak preste krivce. Vilmosa casara i bivšega državnoga kancelára — Bethmann Holwega — pa bodejo odposlali z države nemcov.

Kráo Sáske.

Poištvo palače bivšega krála sás-koga so v preminočem tjedni začnoli tržiti. Licitácija, bilí na šteroj so tüdi nazočni millionérje, že je doprnesla dosejmáo 3 million márk. (1 márk je več, kak jedna naša korona). Poištva so komaj pol zodáli.

Kráo Bajorski.

Kak se vidi Svajc se močno briga za nóve svoje goste (vendég). Pobéra jednoga pohjegjenoga kralá za drüгим i dá njim obramba.

Naš Károly je že dávno tam i si premišlávle z daleka od prošlosti — njemi — bógše. Zdaj se pa čüje glás, ka je kráo bajorski to tüdi dobo dopüšćenje se seliti vu Svajcarsko. (Lejpo društvo!!)

Cernin gróf.

Ottokára Cernina grófa, bivšega ministra, so gori prijali na granici. Cernin je brezi pótnice šteo prekstopiti granico svajcarsko. Pred krátkim cajtom je náj mre Cernin proso od vláde austrijske potnice. Vláda austrijska njemi je tó nej štela dati, ár da pobegjena aristokracija v Svájci dela propagando proti republiki i zapelavle národe. Cernin je li šteo brezi pótaice odskočiti v Svájcarsko, ali se njemi nikak nej moglo tó posrečiti.

Amerikánski vojáci.

Vojska amerikánska, štera je poslana proti rusom je odpovedala bogavnost. Vu vojski amerikanskoj je dosta takših, ki so se z Rusije preselili vu Ameriko. Rodbina njihova ešče zdaj živé, proti kojoj bi se mogli vojsküvati. I da je vojska ovidla, ka samo cili kapitalistov slüži, se je razišla.

Misli.

Lepota, kinč drágocejnost düševnoga stanja ednoga človeka se nájbole vidi z toga: ka obláda, v sebé zapré že i te nájmenše nevole . . .

Tó je nigdár nej znamenje slabosti, nego po takšem bodemo zrásli za lüdi vse drágocejnosti imajoče, — zadovoljene . . .

* * *

Jeli si ti moreš premisliti zimo brezi mrzloče i — leto brezi topline, vročine? . . . — Tak ti je tüdi z našim življenjom . . . trpljenje je edentáo življenja našega, kak ti je (po példi) nitrogén (gáz) tao zraka . . .

* * *

Nájgvüšnejši vračiteo žalosti je delo . . . á žalost sama nájbógša učiteljica naša . . . — Ovo dvoje vsigdár dopuni, (vrači) edno drügo . . .

M . . . s . . .